

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/188/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514203891
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8514203891.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a sudkýň JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Moniky Juskovej v právnej veci navrhovateľky: U. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. XX, občianka SR, zastúpená JUDr. Vladimírom Komanom, advokátom AK Stará Ľubovňa, Ul. 17. novembra 31 proti žalovanému: N. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. XX, zastúpený JUDr. Gáborom Szárazom, advokátom AK Stará Ľubovňa, ul. Garbiarská 20, v konaní o určenie výživného na manželku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4C/125/2014-119 zo dňa 29.04.2015 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľka sa domáhala určenia manželského výživného voči odporcovi. Návrh odôvodnila tým, že s odporcom uzavrela XX.XX.XXXX manželstvo, z ktorého pochádza dcéra O.. Manželstvo trvá, avšak odporca podal dňa 30.12.2013 návrh na rozvod, konanie je vedené pod sp. zn. 4P/250/2013 a doposiaľ nie je právoplatne skončené. Odporca sa odsťahoval a prispieval na domácnosti a dcéru iba minimálne. Jej živnosť je skoro nevýnosná a je odkázaná na príspevok v materstve a pomoc matky. V roku 2013 jej podnikanie bolo v strate v sume 14.143 eur. Odporca je živnostník v zahraničí. Jej výdavky na bývanie a stravovanie sú 1.150 eur mesačne, ktoré uhrádza z úspor a pomáha jej aj matka.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 71 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine dospel k záveru, že podaný návrh nie je dôvodný.

Poukázal na deklarované zárobné pomery navrhovateľky, pričom tvrdenie navrhovateľky o jej zárobných pomeroch považoval za účelové a v rozpore so skutočnosťou. Podľa navrhovateľky živnosť, ktorú prevádzkuje od roku 2012 je v permanentnej strate, podľa posledného daňového priznania za rok 2014 strata predstavovala sumu 13.974,90 eur, vynakladala na starostlivosť o domácnosť a maloletú mesačne sumu cca 1.000 eur, vlastní dve autá, za ktoré platí pohonné hmoty a poisťku a tiež zamestnáva vo svojich prevádzkach 5 ľudí, ktorým platí za túto prácu mzdu, čo je v príkrom rozpore s jej deklarovanou príjmovou situáciou. Ak by bola jej podnikateľská činnosť naozaj taká stratová a teda nemá žiaden iný príjem, nebolo by v jej finančných možnostiach pokryť svoje uvádzané výdavky tak, ako to predostrela v konaní a to aj napriek tomu, že s výdavkami by jej pomáhala matka a stará matka, obe starobné dôchodkyne.

Súd prvého stupňa vyjadril, že je na zváženie, prečo navrhovateľka svoju živnosť, keď je tak vysoko stratová po dlhú dobu, neukončí a nenájde si zamestnanie, aby sa jej príjmová situácia zlepšila.

Súdom prvého stupňa bol vyslovený názor, že navrhovateľka vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, je spôsobilá a schopná obstarat' si prostriedky na úhradu vlastných potrieb zárobkovou činnosťou. V ďalšom uviedol, že zásada rovnakej životnej úrovne neznamena mechanickú rovnosť medzi manželmi, ktorú by bolo možné vyvodzovať len z ich zárobkov. Pre rozhodovanie o výživnom medzi manželmi nestačí zistiť len výšku príjmu manželov, ale treba zisťovať aj osobné, rodinné a majetkové pomery každého z nich, ale i konkrétnu mieru potrieb danú povahou práce, spôsobom života, zdravotným stavom každého z manželov, resp. inými závažnými okolnosťami. Argumentácia navrhovateľky, že odporca pri svojom zárobku má z čoho jej platiť výživné, nakoľko má vyšší príjem ako ona a ona je opakovane pri realizovaní živnosti v strate, neobstojí a nemôže byť dôvodom na určenie manželského výživného. Nebolo preukázané, aby životná úroveň navrhovateľky bola nižšia ako odporcu. Navrhovateľka žije v rodinnom dome, ktorého je spoluvlastníčkou, má dve osobné motorové vozidlá a realizuje živnosť, kde zamestnáva toho času štyroch zamestnancov,. Ak by navrhovateľka na týchto ľudí nevyrobila, nemohla by si dovoliť zamestnávať ich v takom počte a prevádzkovať živnosť dlhodobo vykazujúcu stratu. To, že po dobu 3 rokov vykazuje stratu neznamená a nepreukazuje skutočnosť, že jej životná úroveň je nižšia ako odporcu.

V ďalšom súd prvého stupňa dal do pozornosti vyjadrenie navrhovateľky, že autá boli financované z firemných peňazí a preto bola stále v strate. Takýto účtovný výsledok mala navrhovateľka účelovo, lebo ak by nemala výdaje na splácanie leasingu na autá, tak jej účtovný výsledok mohol byť aj ziskový. Súd ďalej poukázal napríklad na jednorazový vklad v hotovosti zaznamenaný v účtovníctve - peňažnom denníku v roku 2013 vo výške 15.000 eur pod textom úvery, dotácie, dary, vklady, ku ktorému sa navrhovateľka nevedela vyjadriť a vysvetliť, odkiaľ túto sumu peňazí mala. Neskôr uvádzala, že suma bola požičaná.

Súd prvého stupňa bol preto toho názoru, že vlastniť dve autá nie je nevyhnutnosťou, ale ide o nadštandard, ktorý toho času navrhovateľka oproti odporcovi má.

Odporca žije v podnájme, s ktorým má tiež výdaje, pracuje v zahraničí, má výdaje na cestu, tiež stravu a podobne, nedisponuje ani jedným z motorových vozidiel, ktoré nadobudol s navrhovateľkou za trvania manželstva, nakoľko obe autá sú u navrhovateľky. Bola mu rozsudkom uložená vyživovacia povinnosť na maloletú dcéru vo výške 230 eur mesačne.

Výrok o tom, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej súd prvého stupňa odôvodnil ust. § 151 ods. 3 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie navrhovateľka. Odvolanie podala z dôvodu uvedených v § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. a navrhla napadnutý rozsudok zmeniť. Poukázala na ust. § 71 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že ak jeden z manželov si neplní svoju vyživovaciu povinnosť, je potrebné určiť jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola rovnaká. Výpoveďou odporcu bolo preukázané, že od doby, kedy odišiel zo spoločnej domácnosti vôbec neprispieva na chod domácnosti. Jeho čistý mesačný príjem je v priemere 1.500 až 1.600 eur, jeho výdavky sú zhruba 550 eur na stravu 6 týždňov, čo mesačne je 350 eur. Na bývanie má výdavky 250 eur, čo nemal súd brať do úvahy, nakoľko je podielovým spoluvlastníkom rodinného domu, z ktorého sám odišiel a má tiež možnosť bývať u svojej matky v obci P.. Odporca prevažnú časť je mimo územia Slovenskej republiky, pracuje na turnusové zmeny v dĺžke cca 6 týždňov. Teda za obdobie 2 mesiacov strávi v byte v M. iba zopár dní a za tie zaplatí nájom vo výške 500 eur. V konaní nebola preukázaná riadna nájomná zmluva na existenciu uvedeného zmluvného vzťahu.

Navrhovateľka vynakladá na chod domácnosti a to na energie, kúrenie, vodu, dane a poplatky za odvoz komunálneho odpadu sumu 250 eur mesačne, ktoré uhrádza sama, pričom odporca je podielovým spoluvlastníkom tejto nehnuteľnosti. Sama sa stará o chod domácnosti a výchovu ich dcéry, zveľaďuje nehnuteľnosť, ktorej je odporca podielovým spoluvlastníkom, musí zvládať aj vykonávanie podnikateľskej činnosti. Je to práve konanie odporcu a jeho mimomanželské známosti, ktoré vzťahy v rodine rozbili.

Súdu prvého stupňa vytykala to, že sa sústredil iba na jej pomery. Je pravdou, že realizuje podnikateľskú činnosť a to prevádzku potravín a pohostinstva v obci P. a jej finančný obrat je vyšší ako obrat odporcu. Jej podnikateľská činnosť je diametrálne odlišná od činnosti, ktorú vykonáva odporca. Pri prevádzke potravín je potrebné všetok tovar najprv kúpiť a tak predať, pri čom sú vysoké príjmy a výdavky, ale zisk je takmer nulový. Poukázala na neustále narastajúcu konkurenciu v oblasti jej podnikania, ktorá ju likviduje nízkymi cenami. Podnikanie odporcu vo vykonávaní stavebných prác nemá skoro žiadne vstupné náklady. Odporca neuhrádza náklady na ubytovanie počas práce v zahraničí a nedokladoval výdavky na pracovné pomôcky a okrem výdavkov na stravu nemá žiadne iné výdavky počas práce v zahraničí.

Vyjadrila svoj nesúhlas so závermi prvostupňového súdu, že jej životná úroveň je rovnaká. Odporca, od kedy opustil spoločnú domácnosť, vôbec neprispieval na chod domácnosti, aj keď mu táto povinnosť vyplýva zo zákona. Súd uvedené odignoroval a zameral sa iba na jej príjmy a finančné obraty z podnikateľskej činnosti. K tvrdeniu súdu, že vlastní dve motorové vozidlá uviedla, že jedno z nich bolo nadobudnuté ešte pred uzavretím manželstva a druhé bolo financované formou leasingu a všetky splátky boli uhradené z jej podnikateľskej činnosti.

Navrhla preto napadnutý rozsudok zmeniť a zaviazat' odporcu prispievať na jej výživu sumou 200 eur mesačne vždy do 15. dňa mesačne toho ktorého mesiaca vopred odo dňa podania návrhu. Zároveň si uplatnila trovy odvolacieho konania.

K odvolaniu navrhovateľky sa písomne vyjadril odporca tak, že v celom rozsahu trvá na jeho doterajších písomných a ústnych prednesoch. Podľa neho súd prvého stupňa vykonal rozsiahle dokazovanie a na základe neho zákonne a správne rozhodol, keď návrh zamietol v celom rozsahu. Bolo preukázané, že životná úroveň navrhovateľky je oveľa vyššia ako životná úroveň odporcu. Navrhovateľka vlastní oveľa väčší majetok ako odporca a ako prevádzkovateľka pohostinstva a potravín v obci P. má vyšší príjem ako odporca.

Navrhol preto napadnutý rozsudok ako zákonný a správny potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania, ktoré vyčíslil vo výške 107,66 eur.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu dňa 02.09.2015 zistil, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť (§ 71 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. v znení zmien a doplnkov).

Vyživovacia povinnosť vzniká uzavretím manželstva. Je teda viazaný na právnu existenciu manželstva a zaniká spolu s jeho zánikom. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi vyplýva zo základných zásad zákona o rodine, t.j. že manžel a manželka sú si rovní v právach a povinnostiach, aj zo základnej právnej vety vymedzujúcej vzťah medzi manželmi, t.j. že manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Uzavretím manželstva vzniká medzi manželmi bezpodielové spoluvlastníctvo, ktorého obsahom sa stáva všetko, čo nadobudnú manželia alebo niektorý z nich, za podmienky, že to môže byť predmetom vlastníctva. Tento inštitút vyjadruje hospodársku stránku rovnakého právneho postavenia manželov, v rámci ktorého si manželia zabezpečujú všetky svoje osobne potreby, užívajú toto spoluvlastníctvo spoločne, spoločne uhrádzajú aj náklady vynaložené na veci alebo spojené s ich užívaním a udržiavaním. Z uvedeného vyplýva, že za existencie spoločného hospodárenia, zásady rovnakej životnej úrovne manželov a uspokojovania si osobných potrieb v rámci bezpodielového spoluvlastníctva nie je potrebná súdna úprava vyživovacej povinnosti.

V prípade, ak manželia spolu nehospodária, čo je pojmovým znakom vyživovacej povinnosti, je možné rozhodnúť o osobných potrebách v rámci inštitútu vyživovacej povinnosti manželov. Zo zásady rovnakej životnej úrovne manželov vyplýva, že nemusí byť splnená podmienka odkázanosti, ako je to napríklad pri vyživovacej povinnosti detí k rodičom. Zákonodarcu prostredníctvom tohto inštitútu okrem uspokojenia osobných potrieb sleduje aj naplnenie požadovaného zákonného charakteru inštitútu manželstva z majetkového hľadiska. Uplatňovanie výživného medzi manželmi je možné aj v prípadoch, keď sú napríklad obaja manželia zárobkovo činní, schopní zabezpečiť svoje osobné potreby, ale v dôsledku oddeleného hospodárstva však vznikla disproporcía ich celkovej životnej úrovne.

Z princípu rovnosti manželov vyplýva aj zákonný znak vzájomnosti tohto druhu vyživovacej povinnosti, čo znamená, že ktorýkoľvek z manželov je oprávnený a povinný na jej plnenie. Ak toto plnenie nie je dobrovoľné, musí ho upraviť súd svojim rozhodnutím. Súdu zákon umožňuje zasahovať do tohto vzťahu a vecná legitímácia manželovi vzniká len v prípade, ak druhý manžel vyživovaciu povinnosť neplní vôbec alebo nie v plnej miere, v dôsledku čoho vzniká rozdiel v životnej úrovni manželov. Základným kritériom pre určenie manželského výživného je v zásade rovnaká životná úroveň manželov. Pojem „v zásade“ rovnaká životná úroveň obidvoch manželov znamená, že nejde o mechanickú rovnosť v majetkovej oblasti v zmysle rovnakého množstva peňazí. Je nutné vziať do úvahy osobitosti vyplývajúce z osobných, pracovných, zdravotných a iných špecifik týkajúcich sa jednotlivých manželov. Je nutné zhodnotiť namáhavosť práce vykonávanej manželom, od ktorého sa výživné požaduje, pritom so zabezpečením vyššieho príjmu na základe značne náročného vypätia síl, resp. sťažných okolností, môže byť spojená aj potreba vynaloženia vyšších prostriedkov napr. na regeneráciu. Rozdielne potreby a náklady môžu vzniknúť aj zo zdravotného stavu, stravovania, ošatenia, spôsobu života a podobne. Uvedené ustanovenie bude naplnené, pokiaľ manželia budú mať približne rovnakú možnosť zabezpečovať si svoje potreby s prihliadnutím na uvedené okolnosti.

Súd prvého stupňa sa riadil vyššie uvedeným, preto správne dospel k zisteniu, že v predmetnom konaní nie je možné vyhovieť návrhu navrhovateľky na určenie manželského výživného. V konaní bolo síce preukázané, že účastníci konania spolu nežijú, zároveň však nebolo preukázané, aby odchodom odporcu zo spoločnej domácnosti životná úroveň navrhovateľky a odporcu nebola zásadne rovnaká. Odvolací súd jednoznačne súhlasí aj s názorom súdu prvého stupňa, že navrhovateľka užíva aj majetok patriaci do BSM účastníkov konania výlučne sama, býva v rodinnom dome, podniká, využíva dve osobné motorové vozidlá, v podnikaní zamestnáva celkom piatich zamestnancov. Odporca, aj keď má vyšší príjem ako navrhovateľka, to samo osebe ešte neznamená, že má aj vyššiu životnú úroveň ako navrhovateľka. Odporca žije iba v podnájme, nedisponuje žiadnym motorovým vozidlom, ako živnostník vykonávajúci stavebné činnosti v zahraničí má s tým vysoké výdavky.

K odvolacím námietkam navrhovateľky odvolací súd uvádza, že výdavky, ktoré uvádzala navrhovateľka na chod domácnosti celkom vo výške cez 1.000 eur, ktoré uhrádza podľa jej tvrdenia za pomoci príbuzných, t.j. svojej matky, ktorá s ňou žije v spoločnej domácnosti, podľa názoru súdu aj matka navrhovateľky sa musí podieľať na výdavkoch domácnosti, v ktorej žije.

V odvolaní navrhovateľka vytykala súdu prvého stupňa, že tento sa zamerlal len na jej zárobkové pomery a opomenul, že odporca opustil spoločnú domácnosť kvôli mimomanželským známostiam a sama sa stará o chod domácnosti a starostlivosť a výživu ich maloletej dcéry. K uvedenému odvolací súd uvádza, že prebieha konanie o rozvod manželstva účastníkov tohto konania a že bolo určené výživné na maloletú O. zo strany otca, keďže táto bola zverená do osobnej starostlivosti matky. Tvrdenie navrhovateľky, že sama sa stará o výživu ich maloletej dcéry, teda nie je pravdivé. Na jej výživu bol zaviazaný prispievať aj jej otec, odporca v tomto konaní.

Nebolo možné tiež prihliadať na námietku navrhovateľky, že odporca vynakladá na nájomné 250 eur mesačne za byt v ktorom veľmi málo sa zdržiava, nakoľko keď opustil odporca spoločnú domácnosť a prebieha rozvodové konanie medzi účastníkmi konania, aj odporca si musí poriešiť svoju bytovú otázku. Ak si ju zabezpečil podnájmom, je to jeho rozhodnutie.

S námietkami týkajúcimi sa majetku patriaceho do BSM účastníkov konania sa v tomto konaní nie je možné zaoberať. Ak tento majetok v súčasnej dobe využíva iba sama navrhovateľka, je to v jej prospech a nie je možné túto skutočnosť vyhodnotiť ako dôvod na zaviazanie odporcu prispievať

manželke navrhovateľke na jej výživu. Otázky vypořádania BSM budú aktuálne po právoplatnom rozvođe manželstva účastníkov konania.

Odvolací súd ešte uvádza, že účastníci konania boli v zmysle ust. § 120 ods. 4 O.s.p. súdom prvého stupňa poučení o možnosti predložiť alebo označiť všetky dôkazy a skutočnosti najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie vo veci, lebo na iné dôkazy a skutočnosti súd nebude prihliadať. Keďže na základe dôkazov a skutočností tvrdených a predkladaných navrhovateľkou do konania pred súdom prvého stupňa neboli zistené okolnosti nasvedčujúce potrebe zaviazať odporcu na platenie jej manželského výživného, ďalšie dôkazy a skutočnosti v odvolacom konaní už nie je možné predkladať.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vo výroku vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodované a to s poukazom na ust. § 224 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 3 O.s.p. z dôvodu, že aj o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa, čo vyplýva z § 224 ods. 4 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.